

Жужене около пчелите

08/06/2014

Белгия 9 юни 2014

Неотдавна Европейската комисия организира важна конференция в Брюксел, проучваща проблем особено важен за Слоу Фуд: здравето на пчелите.

Каква е причината пчелите да измират в световен мащаб?

В разследването на причините, довели до неотдавнашния неумолим спад на пчелните популации (известен като колапс на колониите), се развиват две много различни направления. Една част от научната общност и институциите, с пълната подкрепа и насърчение на агрохимическата индустрия, внимателно избягва всякаква връзка между изчезването на пчелите и аналогичната загуба на разнообразието на безгръбначни и опрашители в частност. Вместо това, те посочват различни патологии като причина: акара *Varroa*, паразити като *Nosema*, вируси и др. Независими изследователи, пчелари и природозащитници, от друга страна, са установили и огласили значението на новите пестициди и загубата на растително разнообразие, свързано с все по-широкото разпространение на аграрно-промишлените монокултури за измирането на пчелите.

Възникналата конфронтация наложи, от една страна необходимостта от нови научни изследвания, а от друга доведе до общественополитически решения, като временната, частична европейска забрана на четирите най-използвани в света инсектицида. Постепенно се натрупват все повече и повече данни, които ясно показват и дори неопровержимо доказват посочените по-горе връзки. Европейската конференция наистина допринесе за намирането на авторитетни отговори по време на криза.

На тази конференция беше представено европейското ветеринарно проучването *EpiLobee*, основано на двугодишно изследване на 32 000 пчелни семейства в 17 държави-членки. Заключениета от проучването изключват възможността измирането на пчелите да е свързано с различни патогени. Смъртността при зимуващите колонии варира от 3,5% до 33,6%, със значителни вариации между различните държави и по-висока смъртност в северните части на континента. Изследването потвърждава, че там, където има по-голямо използване на пестициди, нивото на смъртност на пчелните семейства е много по-високо. Например, нивото на смъртност в САЩ, където използването на пестициди макар и да не се насърчава активно е широко разрешено, са значително по-високи от тези в европейските страни, където са в сила по-строги ограничителни разпоредби.

В същото време, Грийнпийс публикува свое собствено проучване, което потвърждава, че в редица европейски страни пестициди и хербициди замърсяват основната храна на пчелите и другите опрашители: цветния прашец. Проучване на организацията ни кара да се замислим за реалното въздействие на химикалите в селското стопанство, които са причина за всепроникващо и повсеместното замърсяване не само на цветния прашец, но и на водите, почвата и въздуха. Това ни кара да поставим под въпрос прецизността на шумно рекламираните "умни оръжия", които се оказва, че убиват не само вредители, паразити и плевели, но и живи същества, които са от съществено значение за селското стопанство. И това ни кара да се замислим за размера на щетите, които земеделските пестициди продължават да причиняват и как тези щети да бъдат ограничени.

Какво ще загубим, ако пчелите измрат? Какво въздействие имат агрохимикалите? Често, когато се прави оценка на вредата от пестицидите, на първо място се поставя опасността за здравето на човека. Ние сме склонни да се фокусираме върху този аспект. Ако препрочетем „Тихия извор“ на Рейчъл Карсън, години след като е публикувана за първи път, или за първи път прочетем „Нашата ежедневна отрова“ на Мари-Моник Робин, вниманието ни веднага ще бъде уловено от главите, посветени на рисковете от пестицидите върху човешкото здраве. Но това не ни позволява да получим цялостен поглед и да видим отрицателното въздействие на цялия процес на производството на храни. Храните, които ни разболяват, са същите, които замърсяват почвата, водата и въздуха и застрашават целия цикъл на живота. Те противоречат и на самата концепция за плодородието.

Какво е решението? Жужене от кошерите ни алармира, че единствената правилна посока е промяна на подхода. Радикална реформа на процеса на издаване на разрешителни за ползването на селскостопански химикали ще ни позволи да определим по-добре и превантивно евентуалната вреда, която може да причинят определени химикали и химически обработки. Това е една нова действителност, в новите инициативи и предложения продължават да се развиват.

Посоката е ясна и има обнадеждаващи перспективи на хоризонта. Европейският орган за безопасност на храните вече е изготвил нови критерии за по-добро определяне на "приемливостта на риска" за пчелите и не само за тях. Това, което липсва в момента, са инвестиции, които биха позволили създаването, проверката и прилагането на нови тестове, които могат да прогнозира възможните последици от използването на селскостопанските химикали. Постигането на увереност, че натискът за разработването на нови и по-ефективни превантивни процедури по отношение на действителните последици от използването на тези съединения в природата, е едно от най-големите предизвикателства за в бъдеще. Оцеляването и продуктивността на пчелните кошери може да се превърне в мярка за ефективна съвместимост на селскостопанските практики и може да се превърни в индикатор за устойчивост. Истинска устойчивост, не само празно самохвалство.

Silvia Ceriani

Translation **Dessislava Dimitrova**

This article has been produced in the frame of "BeEU. 8 media outlets for 1 Parliament", a project led by Osservatorio Balcani e Caucaso and funded by the European Parliament.